

راهنمای تنظیم دادخواست در دیوان عدالت اداری

با توجه به اینکه ثبت دادخواست در دیوان عدالت اداری منوط به درج کد ملی می باشد، لذا افرادی که کد ملی آنها به هر دلیل غیر فعال شده است، ابتدا جهت فعال سازی کد ملی باید به سازمان ثبت احوال مراجعه و پس از فعال شدن کد ملی اقدام به تقدیم دادخواست نمایند.

رسیدگی در دیوان عدالت اداری غیر حضوری است، بنابر این شاکی قبل از ثبت دادخواست باید در سامانه ثنا ثبت نام نماید تا بوسیله شماره ثبت و رمز پرونده بتواند از مراحل پرونده خود مطلع گردد. تاریخ ابلاغ اوراق قضائی (دادنامه و اخطار رفع نقص) از زمان رؤیت در سامانه مذکور می باشد.

- طبق ماده 16 قانون دیوان:

رسیدگی در شعب دیوان، مستلزم تقدیم دادخواست است. دادخواست باید به زبان فارسی روی برگه-های مخصوص، تنظیم شود.

تبصره 1: پرونده هایی که با صدور قرار عدم صلاحیت از مراجع قضایی دیگر به دیوان ارسال می شود، نیازی به تقدیم دادخواست و پرداخت هزینه دادرسی ندارد..

تبصره 2: از زمان تصویب این قانون مهلت تقدیم دادخواست، راجع به موارد موضوع بند «2» ماده «10» این قانون، برای اشخاص داخل کشور سه ماه و برای افراد مقیم خارج کشور، شش ماه از تاریخ ابلاغ رأی یا تصمیم قطعی مرجع مربوط مطابق قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) است. مراجع مربوط مکلفند در رأی یا تصمیم خود تصریح نمایند که رأی یا تصمیم آنها ظرف مدت مزبور در دیوان قابل اعتراض است. در مواردی که ابلاغ واقعی نبوده و ذی نفع ادعای عدم اطلاع از آن را بنماید، شعبه دیوان در ابتدا به موضوع ابلاغ رسیدگی می نماید. در مواردی که به موجب قانون سابق اشخاصی قبلاً حق شکایت در مهلت بیشتری داشته اند، مهلت مذکور، ملاک محاسبه است.

مدعی تضییع حق در مراجعه به دیوان عدالت اداری برای به قضاوت گزاردن، وارد بودن یا نبودن ادعا و ترتب آثار قانونی مربوط به آن می بایست در اقامه دعوی دادخواست تقدیم نماید؛ در غیر این صورت شعب دیوان نمی توانند به دعوی رسیدگی نماید .

محتویات دادخواست:

ماده 18 قانون دیوان مقرر می دارد دادخواست باید حاوی نکات ذیل باشد:

«الف) مشخصات شاکی

- نام و نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد، کدملی، شغل، شماره ثنا، تابعیت و اقامتگاه برای اشخاص حقیقی. (اعم از اصیل وکیل و یا قائم مقام ذی سمت
- تبصره: در صورت فوت مالک یا ذی نفع، وراثت با ارائه گواهی انحصار وراثت می توانند در دیوان اقامه دعوی نمایند.
- نام، نام مؤسسه یا شرکت، شماره ثبت، اقامتگاه اصلی و شماره تلفن تماس برای اشخاص حقوقی ضروری است

ب) مشخصات طرف شکایت

نام و نام خانوادگی، سمت و نشانی دقیق محل کار مأمور دولت در صورت امکان
نام کامل دستگاه های موضوع ماده 10 این قانون به نحوی که ابلاغ اوراق دادرسی به سهولت ممکن باشد.

پ) نام و نام خانوادگی و اقامتگاه وکیل یا قائم مقام یا نماینده قانونی شاکی، در صورت تقدیم دادخواست توسط آنان

ت) موضوع شکایت و خواسته

موضوع شکایت و خواسته می بایست صریح و منجز باشد. از طرح خواسته های متعدد در ضمن یک دادخواست که با یکدیگر ارتباط ندارند خودداری شود.

ث) شرح شکایت

- از نوشتن متن های طولانی اجتناب شود و مطالب به صورت خلاصه، بدون ابهام و عاری از خط خوردگی و غلط املائی نوشته شده و قبل از ارائه به دیوان ابتدا تصحیح و پس از اصلاح به دیوان تقدیم شود.

ج) مدارک و دلایل مورد استناد

- در ثبت غیر الکترونیک دادخواست و کلیه مدارک و ضامین پیوستی باید به تعداد طرف شکایت بعلاوه یک نسخه باشد.

تذکر: کلیه مدارک و ضامین قبل از تحویل تفکیک و هر دسته پیوست یک برگ دادخواست گردد.

اثبات ادعا و احراز استحقاق مدعی، بستگی تام به مدارک و دلایل ابرازی او و ارزش اعتبار آنها دارد و مستندات مدعی از جمله مهم ترین وسایل کشف حقیقت و عمده ترین دلایل در احقاق حق محسوب می شود و اغلب بدون ارائه اسناد و مدارک معتبر احقاق حق و نیل به مقصود میسر نیست.

دلایل و مدارک مثبت هر دعوی را از جهت موضوعی می توان به دو دسته تقسیم کرد:

اول: دلایل و مدارکی که مثبت وجود حق و موید تعلق آن به مدعی می باشد.

دوم: دلایل و مدارکی که مبین تعدی و تجاوز مدعی علیه نسبت به حق مورد ادعا می باشد.

دلایل مثبت دعاوی در دیوان عدالت اداری همان است که در ماده 1258 قانون مدنی و نیز در قانون آیین دادرسی مدنی تحت عناوین اقرار، اسناد، شهادت، امارت، کارشناسی و غیره بیان شده است و به همین جهت شاکی باید برای اثبات دعوی خود کلیه مدارک و دلایل مثبت دعوی را در دادخواست متذکر شود و به تمام آنها اعم از اینکه در اختیار او یا نزد طرف شکایت و یا سایر واحدهای دولتی باشد استناد نماید.

تبصره: ذکر مستندات و مواد قانونی جهت تسهیل و تسریع در رسیدگی و احقاق حق مؤثر است.

برابر ماده 20 قانون، رونوشت یا تصویر خوانا و گواهی شده اسناد و مدارک مورد استناد می بایست پیوست دادخواست شود و تصویر مدارک باید در دفاتر خدمات قضایی یا دفاتر دیوان مستقر در مراکز استانها و یا دفاتر دادگاههای عمومی دفاتر اسناد رسمی یا وکیل شاکی یا واحد های دولتی و عمومی تصدیق شود.

(چ) امضاء یا اثر انگشت شاکی یا وکیل یا قائم مقام یا نماینده قانونی وی یا امضاء و مهر شخص حقوقی ذیل دادخواست باشد.

(ح) مدرک اثبات کننده سمت برای اشخاص حقوقی و نمایندگان قانونی

تبصره: شاکی علاوه بر شماره ثبت ثنا می تواند نشانی پستی، نشانی پست الکترونیکی یا شماره تلفن همراه یا نمابر خود را به منظور ابلاغ اوراق اعلام نماید که در این صورت امر ابلاغ به یکی از طرق مزبور کافی است.

- دادخواست یکی از مهمترین برگ های قضایی در دیوان عدالت اداری است و به عنوان پایه قضاوت تلقی می گردد و جامع و رسا بودن آن از زحمت دادرسان می کاهد و کشف حقیقت و حکومت را بر آنان آسان می کند. دادخواست به عنوان یک سند قضایی دعوی را افتتاح می کند و بر همین اساس باید در تنظیم آن دقت و مراقبت کامل به عمل آید تا دعوا به خوبی مطرح و بیان شود.
- در صورت استناد شاکی به رأی هیأت عمومی دیوان شماره و تاریخ رأی حتما در دادخواست درج شود.

- در صورتی که مدارک در خارج از کشور تهیه شده می شود مطابقت آن با اصل باید در دفتر سفارتخانه یا کنسولگری یا دفتر نمایندگی ایران گواهی گردد.
- در صورتی که تصدیق مدارک از سوی شاکی امکان پذیر نباشد یا شاکی نتواند تصویری از آنها را ارائه نماید می بایست ذیل داد خواست ذکر کند: « برابر تبصره 2 ماده 20 قانون دیوان اقدام گردد.
- ارائه آگهی ثبت شرکت در روزنامه رسمی منضم به آخرین تغییرات آن برای شرکت ها، پروانه تولیدی معتبر برای کارگاه ها و پروانه کسب معتبر برای کسبه الزامی است.
- در صورت عدم درج آگهی ثبت در روزنامه رسمی ارائه اساسنامه برای موسسات و نهادهای خصوصی الزامی است.
- هرگاه دادخواست توسط وکیل یا قائم مقام یا نماینده قانونی شاکی تقدیم شده باشد باید تصویر مصدق مثبت سمت دادخواست دهنده نیز ضمیمه گردد.
- شاکی می تواند به وکلای پایه یک دادگستری وکالت بدهد. در این صورت لازم است در وکالتنامه رسمی تنظیمی، حدود اختیارات وکیل، زمان و مدت وکالت، موضوع وکالت مبنی بر طرح شکایت در دیوان عدالت اداری، پیگیری آن و نیز وکالت در پس گرفتن شکایت یا انصراف از شکایت به صراحت درج گردد.
- کارآموزان وکالت با معرفی وکیل سرپرست (پایه یک دادگستری) می توانند در دیوان وکالت نمایند.

هزینه دادرسی:

- هزینه دادرسی در مرحله بدوی الصاق دویست هزار (200000) ریال تمبر دادگستری بر روی صفحه اول دادخواست و در مرحله تجدیدنظر و اعاده دادرسی چهارصد هزار (400000) ریال بر روی دادخواست الزامی است.
- هزینه تصدیق هر یک از مدارک و اوراق پیوستی پانزده هزار (15000) ریال تمبر داد گستری بوده که بایستی بر روی آنها الصاق گردد.

تبصره: طبق ماده 19 قانون دیوان عدالت اداری مبلغ مذکور در این ماده به تناسب نرخ تورم اعلام شده به وسیله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران هر سه سال یک بار به پیشنهاد رئیس دیوان و تأیید رئیس قوه قضائیه و تصویب هیأت وزیران قابل تعدیل می باشد.

مهلت تقدیم داد خواست:

مهلت تقدیم دادخواست در اعتراض به آرا و تصمیمات قطعی مراجع اداری برای اشخاص داخل کشور سه ماه و برای افراد مقیم خارج کشور 6 ماه از تاریخ ابلاغ رأی یا تصمیم قطعی مرجع مربوط مطابق قانون آیین دادرسی دادگاه-های عمومی و انقلاب در امور مدنی است.

تحويل دادخواست:

پس از تنظیم دادخواست برگ دادخواست، و ضمایم دادخواست می بایست به دفاتر خدمات الکترونیک قضایی و یا دفاتر نمایندگی دیوان مستقر در دادگستری مراکز استانها تحويل شود.

ثبت دادخواست در دفاتر نمایندگی مستقر در مراکز استان ها یا دفاتر خدمات قضایی، تاریخ تقدیم دادخواست محسوب خواهد شد.

در صورت مراجعه به دفاتر نمایندگی دیوان واقع در دادگستری مراکز استانها و یا دفاتر خدمات الکترونیک قضایی رسیدی که بر روی آن شماره رهگیری 16رقمی، تاریخ تقدیم دادخواست و نیز شماره رمز درج شده است به تحويل دهنده دادخواست ارائه می شود.

درخواست صدور دستور موقت:

چنانچه شاکی ضمن طرح شکایت خود یا پس از آن مدعی شود که اجرای اقدامات یا تصمیمات یا آراء قطعی یا خودداری از انجام وظیفه توسط اشخاص سبب ورود خسارتی می گردد که جبران آن غیرممکن یا متعسر است، می تواند تقاضای صدور دستور موقت نماید.

چنانچه تقاضای صدور دستور موقت پس از طرح شکایت اصلی صورت گیرد باید تا قبل از ختم رسیدگی، به دیوان ارائه شود این درخواست مستلزم پرداخت هزینه دادرسی نیست.

پاسخ صادقانه به سوال صدر دادخواست "آیا تاکنون سابقه طرح شکایت در دیوان عدالت اداری را داشته اید؟" الزامی است.

مدارک لازم جهت طرح دادخواست در دیوان عدالت اداری بر اساس اهم دستگاه های اجرایی طرف

شکایت:

- جهت ارائه دادخواست به طرفیت شهرداری ها:

- 1- تصویر آراء قطعی کمیسیون ماده صد (اعم از بدوی و تجدیدنظر) یا آراء صادره از سایر کمیسیون های شهرداری نظیر کمیسیون ماده 77

2- تصویر مصدق تمام صفحات سند مالکیت (نقل و انتقالات سند)

3- تصویر کلیه صفحات پروانه ساختمان

4- دلایل ذی سمت بودن شاکی در پرونده- کپی مصدق کارت ملی و شناسنامه

5- دلایل ذینفع بودن شاکی در پرونده -کپی مصدق کارت ملی و شناسنامه

تبصره 1: در صورت فوت مالک یا ذی نفع وراثت با ارائه گواهی انحصار وراثت می توانند در دیوان اقامه دعوی نمایند و یا پرونده را ادامه دهند.

تبصره 2: در صورت استناد به رأی هیأت عمومی قید شماره و تاریخ رای صادره الزامی است.

- جهت اعتراض به رای کمیسیون تبصره 2 بند 3 ماده 99 قانون شهرداری مستقر در استانداری ها:
تصویر رای کمیسیون، سایر مستندات الزامی است.

- جهت اعتراض به آراء قطعی و اقدامات طرف شکایت در خصوص موضوعات اداری، استخدامی:
حکم کارگزینی-تصویر رای مورد اعتراض-احکام و مستندات مربوط به خواسته.

- جهت اعتراض به آراء هیأت های تشخیص و حل اختلاف کار و تأمین اجتماعی:
آراء قطعی هیأت های تشخیص و حل اختلاف -ارائه گواهی ابلاغ رای (اعم از بدوی یا تجدیدنظر) - دلایل و مستندات.

- جهت اعتراض به آراء بیمه و بازنشستگی:

مدارک پرداخت حق بیمه،مدارک کارگزینی (در صورت استخدام دولتی شاکی) - تصویر صفحه اول دفترچه بیمه-تصویر کارت ملی یا شناسنامه و سایر دلایل و مستندات.

- جهت اعتراض به آراء تشخیص مطالبات تأمین اجتماعی:

تصویر رای قطعی هیأت تشخیص و مطالبات (اعم از بدوی و تجدیدنظر) - دلایل و مستندات-گواهی ابلاغ رأی

- جهت اعتراض به موضوعات مربوط به گمرک:

اظهار نامه، ضمانت نامه بانکی ،سایر مدارک و مستندات

- جهت اعتراض به آراء کمیسیون های مالیاتی:

تصویر آرای قطعی اعم از بدوی یا تجدیدنظر ، سایر مستندات-گواهی ابلاغ رأی

- جهت اعتراض به آراء کمیسیون نظارت و هیئت عالی نظارت اصناف:

تصویر آرای صادره، مدارک مربوط به عضویت و سایر مستندات

- جهت اعتراض به اقدامات سازمان سنجش آموزش کشور:

آگهی آزمون، مدارک شرکت در آزمون و قبولی در آن، سایر مستندات

راهنمای طرح دادخواست تجدید نظر خواهی از آرای شعب بدوی:

طبق ماده 65 قانون دیوان عدالت اداری کلیه آرا شعب بدوی دیوان به درخواست یکی از طرفین یا وکیل یا قایم مقام و یا نماینده قانونی آنها در مهلت مقرر قانونی ، قابل تجدید نظر خواهی در شعب تجدید نظر می باشد.

راهنمای طرح دادخواست اعاده دادرسی:

طبق ماده 98 قانون دیوان عدالت اداری احکام قطعی صادره از شعبه دیوان عدالت اداری قابلیت اعاده دادرسی دارند.

جلب ثالث:

مستنداً به ماده 54 قانون دیوان هرگاه شاکی ،جلب شخص حقیقی و یا حقوقی دیگری غیر از طرف شکایت را به دادرسی لازم بداند می تواند ضمن دادخواست تقدیمی یا دادخواست جداگانه حداکثر ظرف سی روز پس از ثبت دادخواست اصلی، تقاضای خود را تسلیم کند همچنین در صورتی که طرف شکایت، جلب شخص حقیقی یا حقوقی دیگری به دادرسی را ضروری بداند، می تواند ضمن پاسخ کتبی دادخواست خود را تقدیم نماید. در این صورت، شعبه دیوان تصویری از دادخواست، لوایح و مستندات طرفین را برای شخص ثالث ارسال می کند.

ورود ثالث:

طبق ماده 55 قانون دیوان هرگاه شخص ثالثی در موضوع پرونده مطروحه در شعب دیوان برای خود حقی قائل باشد یا در محق شدن یکی از طرفین خود را ذینفع بداند میتواند با تقدیم دادخواست وارد دعوی شود. در صورتی که دادخواست مذکور قبل از صدور رای واصل شود،شعبه پس از ارسال دادخواست،برای طرفین دعوی و وصول پاسخ آنان با ملاحظه پاسخ هر سه طرف،مبادرت به صدور رای می نماید.

اعتراض ثالث:

به موجب ماده 57 قانون دیوان آرا شعب دیوان که بدون دخالت فرد ثالث ذینفع در مرحله دادرسی، صادر شده در صورتیکه به حقوق شخص ثالث خلل وارد نموده باشد ظرف دو ماه از تاریخ اطلاع از حکم قابل اعتراض است. این اعتراض در شعبه رسیدگی کننده به پرونده، مطرح می شود و شعبه مزبور با بررسی دلایل ارائه شده، مبادرت به صدور رای می نماید.